

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobkyně: **I. M. S.**, zastoupená advokátem Mgr. Miroslavem Burgetem, Aloise Krále 2640/10, Prostějov, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 6. 2018, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 7. 2020, čj. 33 Ad 27/2018 - 165,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 10. 1. 2018 zamítla žádost žalobkyně o přiznání invalidního důchodu, neboť shledala, že žalobkyně nesplnila podmínku pro vznik invalidity stanovenou v § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Námitky podané proti prvostupňovému rozhodnutí žalovaná zamítla dne 1. 6. 2018.

[2] Žalobkyně se bránila proti rozhodnutí žalované žalobou u Okresního soudu v Prostějově, jenž řízení zastavil. Žalobkyně podala prostřednictvím téhož soudu druhou žalobu, kterou okresní soud postoupil Krajskému soudu v Brně. Krajský soud žalobu zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[3] Žalobkyně (stěžovatelka) napadla rozsudek krajského soudu kasační stížností. V ní namítla, že se PK MPSV* i krajský soud spokojily s obecným hodnocením popisu následků stěžovatelčina zranění, aniž mu přiřadily konkrétní následky ve vztahu k její osobě, věku, pracovnímu zařazení a možnosti vykonávat konkrétní denní aktivity. Takové hodnocení je přitom zásadní pro správné posouzení zdravotního omezení, jeho přiřazení do určité kapitoly přílohy vyhlášky o posuzování invalidity[†] a stanovení rozsahu procentní ztráty pracovní schopnosti. Odůvodněno není ani použití § 3 odst. 2 jmenované vyhlášky (zvýšení horní hranice míry poklesu pracovní schopnosti o 10 procentních bodů).

[4] Krajský soud sice uvedl, že o dopadu na pracovní schopnost nerozhoduje samotná diagnóza, ale vliv postižení na funkci dotčených orgánů. Nicméně v další části odůvodnění se spokojil se závěry posudku PK MPSV, které vychází pouze z formálního odkazu na rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatelky, aniž se posudek zabývá právě obecnými posudkovými zásadami pro stanovení míry poklesu pracovní schopnosti.

[5] Stěžovatelka dále namítla, že nebyla soudem poučena ve smyslu § 118a o. s. ř. Stěžovatelka navrhla v doplnění žaloby, aby byl vypracován znalecký posudek z oboru zdravotnictví. Krajský soud se k důkaznímu návrhu nijak nevyjádřil ani tento důkaz neprovedl. Navrhovaný znalec se přitom mohl vyjádřit např. k chronické žilní nedostatečnosti.

[6] Nadále pak chybí zdůvodnění rozdílných závěrů OSSZ Prostějov ze dne 23. 11. 2017, ČSSZ Ostrava ze dne 23. 5. 2018 a posudků PK MPSV, co se týče určení rozhodující příčiny stěžovatelčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

[7] Žalovaná poukázala na závěry krajského soudu obsažené v napadeném rozsudku a sdělila, že se s nimi shoduje.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Stěžovatelka především namítla, že rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný, neboť nebyl dostatečně odůvodněn. Rozsudek podle ní postrádá posouzení, jež by se vztahovalo přímo k osobě stěžovatelky, jejím konkrétním zdravotním postižením a pracovnímu zařazení. V napadeném rozsudku taktéž chybí zdůvodnění, proč byl použit § 3 odst. 2 vyhlášky o posuzování invalidity.

[10] NSS neshledává napadený rozsudek nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů. Krajský soud uložil posudkové komisi vypracovat celkem tři posudky hodnotící zdravotní stav stěžovatelky ke dni vydání napadeného rozhodnutí žalované. Jejich závěry krajský soud postupně vylíčil v bodech 21 až 39 svého rozsudku. S ohledem na tyto posudky uzavřel, že v případě stěžovatelky je bezesporným rozhodujícím zdravotním postižením

* Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí

[†] Vyhláška č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity)

pokračování

neměnný stav po řezném poranění pravé ruky s poškozením ulnárního nervu (bod 45). Posudky se zabývaly mírou závažnosti zdravotního postižení a jeho vlivem na pracovní schopnost stěžovatelky. Krajský soud shledal posudky úplnými a přesvědčivými (body 47 a 48). Vyjádřil se přitom i k ostatním tvrzeným zdravotním postižením stěžovatelky (body 50 a 51). Podle NSS nelze souhlasit se stěžovatelkou, že bylo hodnocení jejího zdravotního stavu příliš obecné či že by se nevěnovalo konkrétně její osobě a dopadům postižení v jejím životě. Jak vysvětlil krajský soud (bod 45), o míře závažnosti postižení a jeho vlivu na pracovní schopnost rozhoduje funkční dopad zdravotního postižení. V případě stěžovatelky se tedy jedná zejména o posouzení motorických, úchopových a senzitivních funkcí, jakož i schopnosti manipulace a přenášení předmětů [viz posudková hlediska kapitoly VI (postižení nervové soustavy) položky 9 přílohy vyhlášky o posuzování invalidity].

[11] Posudky OSSZ, ČSSZ i PK MPSV se vyjádřily k funkci postižené ruky. Zjistily, že stěžovatelka, profesně krejčová, zvládá běžné denní činnosti s dopomocí levé ruky, stejně tak domácí práce. V posudku PK MPSV ze dne 12. 11. 2019 je shrnuto, že funkce stěžovatelčiny pravé ruky byla postižena celkově lehce, neboť schopnost manipulace a přenášení předmětů a zejména úchopová schopnost ruky byla narušena lehce.

[12] To, že se žalovaná zabývala vlivem zdravotního postižení na pracovní schopnost stěžovatelky, dokládá i zvýšení procentní míry poklesu pracovní schopnosti o 10 procentních bodů podle § 3 odst. 2 vyhlášky o posuzování invalidity, tedy o maximální možný počet procentních bodů (§ 3 odst. 3 uvedené vyhlášky). Žalovaná v závěru svého posudku ze dne 23. 5. 2018 uvedla, že procentní míru poklesu pracovní schopnosti stěžovatelky zvýšila vzhledem k vlivu jejího zdravotního stavu na schopnost využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti nebo na schopnost rekvalifikace. Ke shodnému názoru dospěla i PK MPSV. Na tyto závěry odkázal též krajský soud ve svém rozsudku (bod 26). Žalovaná ani posudková komise se sice ve svých posudcích výslovně nevěnovaly schopnosti stěžovatelky vykonávat původní výdělečnou činnost či možnosti rekvalifikace na jinou práci, avšak vzhledem k tomu, že žalovaná i PK MPSV vyhodnotily pokles pracovní schopnosti stěžovatelky pouze o 10 % (a to s přihlédnutím ke všem tvrzeným zdravotním poškozením), nemohlo by ani zohlednění „profesního profilu“ stěžovatelky mít jakýkoliv vliv na závěr o zamítnutí žádosti o přiznání invalidního důchodu (srov. bod 18 rozsudku NSS ze dne 17. 7. 2020, čj. 8 Ads 293/2019 - 39).

[13] Současně NSS dodává, že důvodem pro přiznání dávky důchodového zabezpečení podmíněné zdravotním stavem nemůže být jen subjektivní pocit žadatele o důchod o jeho neschopnosti k výkonu jakéhokoli zaměstnání (rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 5. 1992, sp. zn. 1 Cao 79/92). Rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Stěžejní je v takovém případě posudek posudkové komise (rozsudek NSS ze dne 30. 1. 2004, čj. 5 Ads 34/2003 - 82, č. 526/2005 Sb. NSS).

[14] Stěžovatelka dále namítla, že ji krajský soud nepoučil podle § 118a o. s. ř. Napadený rozsudek je proto nepřezkoumatelný z důvodu jiné vady řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Stěžovatelka uvedla, že měl-li krajský soud za to, že v řízení neprokázala všechna svá tvrzení ohledně toho, zda splňuje podmínky

invalidity, měl ji poučit podle uvedeného ustanovení. Dále sdělila, že ji krajský soud neupozornil, že může věc posoudit po právní stránce jinak než podle stěžovatelčina právního názoru.

[15] Námitce nelze přisvědčit. NSS již v mnoha svých předchozích rozhodnutích uzavřel, že § 118a o. s. ř. se ve správním soudnictví nepoužije (např. rozsudek ze dne 5. 1. 2010, čj. 2 Afs 87/2009 - 131, str. 9 až 10, ze dne 8. 6. 2016, čj. 5 As 140/2015 - 41, str. 18, či ze dne 15. 2. 2021, čj. 6 Ads 345/2020 - 18, bod 17). Přezkum správních rozhodnutí soudy představuje samostatný typ řízení, oddělený od systému civilního soudnictví a řídicí se vlastním procesním předpisem, kterým je soudní řád správní. Jednání před správními soudy upravuje § 49 s. ř. s. a poučovací povinnost je zakotvena v § 36 odst. 1 s. ř. s. Podle § 36 odst. 1 věta druhá s. ř. s. je soud povinen poskytnout všem účastníkům stejné možnosti k uplatnění jejich práv a poskytnout jim poučení o jejich procesních právech a povinnostech v rozsahu nezbytném pro to, aby v řízení neutrpěli újmu. Je třeba zdůraznit, že již z povahy věci se ve správním soudnictví poučovací povinnost neuplatní ve stejném rozsahu jako v občanskoprávních sporech. Kupříkladu v již uvedeném rozsudku čj. 5 As 140/2015 - 41 se uvádí, že „účastníkům řízení jsou v okamžiku, kdy je žaloba proti rozhodnutí správního orgánu přípustná, známy právní názory správních orgánů. Po podání žaloby jsou pak před jejím projednáním účastníkům k dispozici závěry správních orgánů podložené správním spisem, názory účastníků správního řízení a názor žalobce. Vzhledem k uvedené rozdílné pozici při jednání, dispoziční zásadě a zásadě koncentrace řízení, již tedy není nutné jednání před správními soudy formalisticky procesně svazovat tak, jak činí § 118a o. s. ř.“. V nyní projednávané věci je z obsahu spisové dokumentace zřejmé, že žalobkyně nepochybně věděla, co je podstatou sporu a krajský soud jí poskytl dostatek prostoru pro zpochybnění závěrů žalované. To také stěžovatelka učinila, když tvrdila rozhodné skutečnosti, z nichž dovozuje, že splňuje podmínky invalidity, a ke svým tvrzením také označila důkazy. Za těchto okolností neměl krajský soud důvod postupovat podle § 36 odst. 1 věta druhá s. ř. s.

[16] Důvodné nejsou ani zbývající kasační námitky. Stěžovatelka navrhla v doplnění žaloby, aby krajský soud opatřil znalecký posudek z oboru zdravotnictví. Znalec se mohl vyjádřit např. k chronické žilní nedostatečnosti. Stejně tak se k této otázce mohli vyjádřit doc. MUDr. K. a MUDr. K.. Krajský soud zamítl důkazní návrhy na vyžádání vyjádření uvedených doktorů, neboť je shledal nadbytečnými (bod 41 rozsudku). Dále pak ozřejmil, že již posudek žalované v námitkovém řízení byl sepsán soudním znalcem z oboru zdravotnictví, specializace posudkové lékařství (bod 48). Zároveň podle rozhodného názoru PK MPSV nebyl stav prokázané chronické žilní nedostatečnosti doložen ke dni vydání napadeného rozhodnutí (bod 50).

[17] Soud není v souladu s § 52 odst. 1 s. ř. s. povinen provést všechny důkazy navržené účastníkem řízení nebo osobou zúčastněnou na řízení. Pokud však soud důkaznímu návrhu nevyhoví, musí vyložit, z jakých důvodů navržené důkazy neprovedl (rozsudek NSS ze dne 28. 4. 2005, čj. 5 Afs 147/2004 - 89, č. 618/2005 Sb. NSS). To krajský soud učinil.

[18] Krajský soud se výslovně vypořádal i s rozdílným posouzením rozhodujícího zdravotního postižení stěžovatelky v posudku OSSZ a dalších posudcích. OSSZ ve svém posudku ze dne 23. 11. 2017 zařadila zdravotní postižení stěžovatelky pod kapitolu XV

pokračování

(funkční poruchy, postižení po úrazech, operacích), oddíl B (postižení končetin), položku 5b přílohy vyhlášky o posuzování invalidity a stanovila tak míru poklesu pracovní schopnosti na 20 %. Posudek žalované ze dne 23. 5. 2018 zařadil zdravotní postižení stěžovatelky pod kapitolu VI (postižení nervové soustavy), položku 9a přílohy uvedené vyhlášky. Míru poklesu pracovní schopnosti tak stanovil na 10 % s tím, že se s ohledem na § 3 odst. 2 vyhlášky zvyšuje o deset procentních bodů na celkových 20 %. Ke shodnému závěru jako žalovaná dospěla i PK MPSV ve všech svých třech posudcích. NSS proto souhlasí s názorem krajského soudu (bod 48 jeho rozsudku), že rozpor v prvních dvou posudcích byl dostatečně překonán silou závěrů posudkové komise.

[19] Závěrem NSS upozorňuje stěžovatelku, že pokud se její zdravotní stav v době po vydání rozhodnutí žalované zhoršil natolik, že by odůvodňoval přiznání invalidního důchodu, je namístě, aby si stěžovatelka podala novou žádost o přezkum svého zdravotního stavu (srov. např. rozsudek NSS ze dne 25. 5. 2007, čj. 4 Ads 125/2006 - 39, str. 6, ze dne 9. 10. 2003, čj. 7 Ads 1/2003 - 45, str. 2, či ze dne 23. 4. 2021, čj. 9 Ads 10/2021 - 26, bod 19).

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Z výše uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost stěžovatelky není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[21] Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalované nevznikly žádné náklady nad rámec její běžné činnosti.

[22] NSS nepřiznal ustanovenému zástupci odměnu ani náhradu hotových výdajů, protože zástupce v řízení neučinil žádný úkon právní služby.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 22. července 2022

Ondřej Mrákota
předseda senátu